UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab Anno Domini D.XVIII. perducitur vsque ad Annum D.XC. nempe ab Anno primo Iustini Senioris, vsque ad quintum Mauritij Augusti. Complectitur annos LXXIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 522. Hormisdæ Pap. Annus 9. Ivstini Imp. 5. Theodorici Reg. 30.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14926

Visual Library

sui est Papæ annos duos tantum inchoatos; quomodo autem coniugem Euphrasij electio, later.

Quæ vero post hæc Hormisda rescipserit, quæve alia opera fecerit Pontifex de abis emergentibus rebus Ecclesiasticis egerit vsque ad sequens biennium, quo fu perfectus fuisse reperitur, ex actis face rerum gestarum & temporum, quæ hactenus ex epistolis ipsius nobis illustrata, & cum penitus temanserunt, in hunc vsque annum ciuil collecta. Vricanus & Anelanensis exhibuerunt nobis Hormisdæ & aliorum ad ipsum datas epistolas, post hæc autem alium silentium. Verum ex rebus superiori honorificentissime gestis, cetera quoq, ad obitum vsque eadem felicitate propagata esse, existimari facile potest.

Hoc eiam anno iussu Iustini Imperatoris datus est Catholicis Alexandrinæ Ecclesiæ Catholicus Anristes Asterius nomine, hæreticis tamen impio Timotheo in hæreticis, haud enim passurus erat Orthodoxus Imperator tantam Ecclesiam Catholico carere Pontifice, quæ sub hæreticis Imperatoribus Anastasio atq; Zenone gravi damno ab hæreticis deprenta fuit Episcopis. Habet ergò interessum esse Nephori Chronicon, in quo desiderantur Asterius Orthodoxus; quem Acta Aretæ martyris & Eudoxi, de quibus dicturi sumus anno sequenti, quam fidelissime produnt. Certe quidem nullo pacto iuratio, vt dicatur sub omnium maxime pio Imperatore eam esse Ecclesiam illam aliquo Episcopo Orthodoxo, ut apud eum melioris esse conditionis videretur hæretici, quam Catholici.

Hoc eiusdem anno, sub dictis Consulibus, sancta Brigida Scota virgo in Hibernia diem clausit extremum, hanc in Chronico gentilis ipsius Marianus Scotus, cui papæ assentiendum putamus, quamquis, qui ante biennium defunctam ponunt. Erupit è glacialibus oris hoc ille virginitatis Domino offerendus, ex quo ager illi dignis foret bene dictionibus locupletandus: ita quidem: nam sanctissimis & Apostolicis viris fœcundissimus extitit, feminisque magnitudine animi suum nescientibus sexum, & viros virtutibus superantibus; quarum ipsem, præter vetera, extant exempla recentia haud fuse vulgata. Sed de his suis opportune locis dicendum erit. Porro Acta præclara huius clarissimæ virginis erant a, quæ pro animi arbitrio quisque consule reponere: diem vero natalem eius anniversariis cyclis Ecclesia Catholica ipsis Kalendis Februarii digna memoria celebrandam proponit.

IESV CHRISTI
Annus 522.

HORMISDÆ PAP. Anno 9. IVSTINI IMP. 5. THEODORICI REG. 30.

QVI sequitur Christi annus quingentesimus vigesimus secundus, clarissimorum virorum Symmachi atque Boetij Consulatu aperitur. Hic namque ille Symmachus esse videtur, ad quem idem Boetius scripsit commentarium illum, cuius est titulus: *Quomodo Trinitas sit vna Deus*. cuius viri pariter mentio habetur in Hormisdæ Papæ epistola b ad legatos: ex qua colligi posse videtur, Orientalem Senatum dedisse Symmachum, Occidentalem vero Seuerinum Boetium exhibuisse Consulem. Porro Boetij tertia hic numerandus erit consulatus, si qui superioribus temporibus recensentur duo Seuerini Boetij Consulatus, vnius eiusdemque Boetij extiterunt. Sed emendes velim apud Bedam, vbi mentio habetur de tertio Boetii Consulatu verbis illis: *e Boetius vir illustris, qui & Patricius fuit, tertium cum Symmacho gessit Consulatum: ad hunc pauperculæ Britanniæ vilopia mutuum epistolam, &c.* emenda, i, quam sententiamque loco, *Boetij*, *Acium*, cuius tempore ea, quæ scribit, fieri contigerunt, vt suo loco superius dictum est: contigit enim Consulatus Acij cum Symmacho pariter collega anno Domini quadringentesimo quadragesimosexto.

Quod autem ad eiusdem Boetii tertium Consulis de Trinitate ad Symmachum elucubrationem pertinet: præstare consueuit hæc ingenium feracissimum Theologicis quoque institutionibus non leuiter quidem tinctum, sed apprime imbutum occasione emergentium disputationum, quæ his temporibus crebræ erant. Cum & blaterantibus insipientibus quibusdam sciolis, & de sacris dogmatibus magno periculo iisdem insciis disputantibus, idem Boetius aduersus errorem Nestorii & Eutychetis disertum commentarium scripsit de duabus naturis & vna persona Christi: in quo sicut in eius tractatione præstetit Theologum disertissimum, ita & in fine operis (qualem decet esse Ecclesiasticum tractatorem) se exhibet modestissimum, dum hæc peroratat, quæ vt memoria digna spectanda proponimus.

Hæc sunt, inquit, *quæ ad te de fidei meæ credulitate scripsi. Quæ si ve si quid perperam dictum est; non ita sum amator mei, vt ea quæ semel effuderim, meliori sententiæ anteferre contendam. Si enim nihil est ex nobis bonum: nihil est quod in nostris sententiis amare debeamus. Quod si ex illo cuncta sunt bona, qui solus est bonus: illud potius bonum esse credendum est, quod illa incommutabilis bonitas atque omnium bonorum causa præscribit.* Ita quidem ipse, Deo accepta ferens omnium auctori, quæcunque adversus hæreticos fuerit scribendo conatus; ex quo sententiam Domini ita dicentis intelligas d: *Qui quærit gloriam eius, qui misit eum, hic verax est*, & e *Qui ex semetipso loquitur, mendax est.* Sunt hæc plane symbola, quibus à Deo missos, & qui à Deo inspirati loquuntur, intelligas, cognoscasque legitimos verbi Dei dispensatores, à quibus f potissimum illud exigitur, vt fidelis quis inuenitatur. Adiecit iisdem ferme temporibus in eodem argumento versatus, *Verum Pater & Filius & Spiritus sanctus de Diuinitate substantialiter prædicentur.* Inscripsit enim hoc titulo perbreue opusculum ad Ioannem Ecclesiæ Romanæ diaconum, fortasse illum, qui Hormisdæ in sede successit: At de Boetio Consule hactenus, quem parum nobis fuit ostendisse Consulari purpura illustratum, nisi ex patrocinio Catholicæ fidei maioribus exhibuissemus splendoribus auctum. Sed iam sub tanto Consule res anni huius gestas narrare aggrediamur.

Hoc eodem anno, Trasamundus Rex Vuandalorum in Africa, cum regnasset (vt ait Procopius g) annos viginti septem & amplius menses quatuor (vt addit Isidorus h) ex hac vita decessit, instar Antiochi, desperatione rerum bellicarum sinistre cedentium nimium afflictatus. Iusto namque Dei iudicio factum est, vt pulsus, relegatisq; omnibus Orthodoxis Episcopis, ipse dire infestaretur à Mauris, ab iisdemque longe imparibus numero vinceretur, quod cum paulo ante eius obitum accidisse Procopius tradat, hic nos opportune pergratam ab ipso scriptam recenseamus historiam: ait enim i:

Sub hoc item Vuandali magnum à Maurusiis (ita nominat Mauros) *incommodum accepere, quale nunquam antea contigit. Cabaon Præfectus quidam apud Tripolim erat bello exercitatus & animo vafer: vbi audisset se à Vuandalis bello peti, ita commentus est. Primum subditos iussit ab omni iniustitia & cibis lautioribus, præterea à mulierum concubitu abstinere, geminum quoq; vallum constituit, in altero vt ipse cum exercitu omni virorum esset, in altero mulieres conclusit pœna mortis apposita, si quis ad id accederet*, hæc auctor de homine, quem quidam haud librorum sacrorum Christianæ religionis expertem fuisse significare videtur, dum iustitia, ieiunio, ac castitate hostes vincendos esse haud frustra putauit. Sed audi de Mauro maiora, ex quibus magis admiraberis animi eius in recte iudicando lumen diuinitus impertitum, pergit enim Procopius:

Post hæc certos ante missit explorantes cum his mandatis: Quam primum Vuandali exercitum mouerint, si aliquod templum ex his, quæ Christiani honorant, profanauerint: vbi statim

ii.

iii.

d Ioan. 7. e Ioan. 8.

f 1. Cor. 4.

IV. TRASAMVNDVS REX MORITVR.

g Procop. de bello Vuandal. lib. 1.

h Isidor. in Chron. Vuandal.

i Procop. de bello Vuandal. lib. 1.

IEIVNIO ET CASTITATE VINCI HOSTES.

VI. CABAONIS CITA CONSILIA

statuunde discesserunt, contraria illis agant, templum videlicet purgando. Fuit enim in more Vuandalis Arianis, vt Orthodoxorum ecclesias omni contumeliarum genere afficerent, ac penitus profanarent: quod Deo summopere displicere, homo etiam non Christianus Christianarum tamen rerum haud ortosus inspector, considerans, prudens illud fectumque consilium iniit: *Hoc enim* (pergit auctor) *non abre dicebat, vt Deum, quem Christiani colunt, venenarentur. Nam sic aiebat) vt fertur, pium erit: per est, vt iniquos ac ei contumeliam inferentes plectat, famulantibus vero prosit sit.* Andiam: hæc Nouatores sacratum ædium profanatores, demolitores & incensores, & ex eventu rerum Dei iudicii interpositio, velint, nolint probent necesse est sententiam hominis barbari, vt paueant, quod desuper imminet in sacrilegos venturum iudicium. Sed pergit Procopius:

VII. VINCVNT VVANDALI.

Igitur exploratores vbi ad Vuandalos venerunt, eusque Tripolim cum exercitu petere cœpserunt, secuti sunt & ipsi simili habitu ac specie. Vuandali prima die in templis Christianorum se cum equis & aliis animalibus locant, nullo more ipsorum in Deum eiusque habitationem prolorum prætermittentes: sacerdotes, & aliatus colaphis terga verberantes, more rerum seruorum sibi ministrare cogebant. etant hi sacri Dei ministri, qui, relegatis ipsorum Episcopis, soli remanserant in ecclesiis turi pouitis, vnicum solatium Catholicæ plebis, in quos Vuandali omnæ genus improperij exercebant. *et exploratores* (subdit Procopius) *vbi discedentes vidissent, mandata Gabaon protinus exequebantur, templa purgant, sterquilinia, ac si quid aliud immundum à gente turpissima relictum, eiiciunt, aderam incendunt; sacerdotes abeis baldoria habitas adorant; argentum pauperibus præbent, qui pro templis rogantes consistebant. Sic igitur toto itinere Vuandales secuti, quæ illi profanabant, ipsi continuo sedulitate ac omni pietate refarcebant.*

VIII. VVANDALI A MAVRIS VICTI.

Vi vero Gabaon hoc accepit, eusdiego exercitum in occursum eiiciit, septoque valle, tanculo circa pro muro disposito, ex eiiis duodecim in fronte collocauit; puteos autem ac fumina, e vinetum, imbellum turbam simul cum thesauro in medio posuit: sarcinarum quoque ad camelorum pedes cum sarcis constituit. Sic itaque collocatis Afri, Vuandali accipites, quandam argenti eos oportere: non enim erant neque iaculatores, neque sagittarij, neque etiam pediti, qui in pugnam procederent, sed tantum equites omnes, hostis plurimum ac cibibus vtentes, quibus nullo modo omnino adversari nocere poterant: præterea equi à camelorum aspectu pertaesi, progredi non audebant. Quapropter magna ipsorum strages frequentius ab hostis sagittis in cuentibus facta erit. hæc igitur Transamundus ab Afris passus, paulo post de Afris Rex annos viginti septem. hucusque Procopius. Scribit eadem Ennagrius addatque Vuandalos adeo fuisse bello isto exagitatos, vt ex ingentis numeri exercitu perpauci admodum ad propria reuerterint: quos præclaro & memorabili exemplo demonstratum est, quid pietas possit in bello, quam nunc e impietas obsit, & quod est in Psalmo *b: Cognoscetur Dominus iudicia faciens.* cum vel ex hoc tam perspicuo argumento Orthodoxa Ecclesia & in ea habitans Deus intelligatur: vt secundum illud Isaiæ Prophetæ contingat *c Cum fecerit iudicia tua in terra iustitiam discent habitatores Orbis.* tanta vero accepta clade, impium Regem mærore nimio affectum interiisse, iam diximus.

a Ennagr. lib. 4. cap. 35.

b Psal. 9.

c Isai. 29.

IX. HILDERICVS REX VVANDALORVM.

Defuncto Trasamundo Vuandalorum Rege, regno potitur Hildericus filius Hunerici ex Filia Valentiniani Imperatoris genitus, vt Isidorus est auctor, qui ait: *Iste sacramento à prædecessore suo Transamundo fuerat obstrictus, ne Catholicum regno suo ecclesias aperiret, aut priuilegia restitueret: qui primo quidem regnare, ne religionem sacramenti violaret, præcepit sacerdotes Catholicos ab exilio reduci, & ecclesias aperiri.* hæc Isidorus. Sic igitur antequam Hildericus regni administrationem susciperet, omnes Episcopi exules in Sardinia & Corsica ab exilio liberti in Africam redierunt: de qui Episcoporum restitutione hæc Anastasius in Hormisda: *Huius temporibus, Episcopatus in Africam reuocatus est post annos viginti septem* * *qui ab hæretico fuerat exterminatus.* ita plane deprauatus in codice numerus restituendus est: tot enim annis regnauit impius Trasamundus, qui eosdem eiecerat ab Africana Ecclesia sacerdotes. Simulac ergo ab Hilderico licentia illa fuit impartita: continuo plebs Catholica cum clero, qui Carthagine repertus est, vno consensu, summaque concordia Carthaginensem Episcopum Bonifacium creauerunt; quem soluti ab exilio Episcopi Chattaginem redeuntes, magno gaudio confidentem in cathedra Primatem totius Africæ salutarunt. At quod ad reditum spectat Episcoporum; quos dolentes ac vinctos deportatos in insulam vidimus, eosdem victores cum gaudio remeantes pariter consequamur: hæc autem quomodo se habuerint, Acta sancti Fulgentii felicius explicant verbis ista *d:*

* Septuaginta quinque.

BONIFACIVS CREATVR EPISC. CARTHAG.

d Vit. S. Fulg. apud Sur. tom. 1. die 1. Ianu.

X. REDITVS EXVLVM EPISCOPORVM CARTHAGINENSIVM.

Vt autem est dictum ipsa finita, nempe septem libri adversus scripta Faustii Regiensis de gratia Dei, de quibus (vt vidistis ex epistolis Hormisdæ & Possessoris anno superiori) controversia Constantinopoli mota erat, atque ad Hormisdam Romam delata, *protinus est longissima captiuitatis catena disrupta. Mors enim Transamundi Regis, & mitabilis bonitas Hilderici regnare incipientis, Ecclesia Catholica per Africam restituta libertatem restituens, Carthaginensis plebis propium donauit Antistitem, eunctisque in loco ordinationes Pontificum fieri clementissima auctoritate mandauit.* hæc auctor, qui agens de reditu omnium episcoporum, S. Fulgentii tamen præcipue est affectatus vestigia, vtpote ipsius discipulus; eiusque cum aliis collegis Episcopis reuersionem Carthaginem, triumphi instar, ita describit:

XI. S. FVLGENTIVS QVANTA EXCIPITVR GLORIA.

Iucatur igitur Fulgentius, postquam sapienter expugnauit Pelagianos, lætificatus meruit videre Catholicos. Inde secundum quod per eum Spiritus sanctus prædicerat, reversus est Carthaginem cum omnibus confacerdotibus, vnde solus exierat. Inuenit latos, quos reliquerat mœstos: inuenit nimia exultatione feruentes, quos reliquerat persecutionis violentiam sustinentes: inuenit habere spiritualem patrem, quos reliquerat dolentes Ecclesiam matrem: inuenit expectantes se cum gaudio, quos reliquerat gementes cum tædio. Tanta enim fuit deuotio Carthaginensium ciuium beatum Fulgentium reuerti cupientium; sic vniuersus populus expectabat ardenter, quem videbat in conflictu suo pugnasse virilitter, vt à vis Episcopis ante regium descendentibus, filens multitudo super latus staret, oculis & mentibus inter omnes Episcopos beatum Fulgentium, quem similiter videre ardentes, & à conflictu nauium beatum Fulgentium expetent.

XII.

Vbi vero fauces apparuit, immensum sustitit clamor, altercantibus omnibus, qui primo salutaret, agnoscendus, qui benedicentis caput supponeret, qui extremis vel saltem digitis mereretur tangere gradientem, quis videre vel visus prouenit stantem. Resonabat diuina laus in omnibus linguis. Ad sancti quippe Agilei basilicam sequens populus, & populus procedens, confessorum beatorum triumphum celebrabat. Multitudo enim maxima populi beatum Fulgentium, quem plus cæteris honorabat, concurrens alacriter comprimebat; donec canta quæ mundum Christianorum promisso retum in circuitu faciens, assumptis liberum præberet iter in medio transeuntis.

XIII. CARTHAGINENSIVM ORIGVIA REGA S. FVLGENTIVM.

Probare tamen adhuc Dominus cupiens virorum fidelium charitatem, coposis imbribus similantes mirabiliter inundauit. Et quis opera potestas enarrare valeat absq; dispendio veritatis? Immensa pluuia neminem terruit, aut obsequium sacerdoti gloriosio præbere prohibuit: immo potius, velutis benedictione cœlitus desuper descendente, tantum fides nobilium crevit, vt planetis super beatum Fulgentium gratanter expansis, repellerent imbres. & nouum talentum suli genius artificiosa charitate componerent, imitatores eorum effecti, qui prioribus temporibus Salnatori super pullum asinæ sedenti & Hierosolymam venienti vestimenta sua (sicut Euangelium loquitur e) in via sternebant. Vix ergo appropinquante vesperæ sancta memoria Bonifacio Episcopo Carthaginensi repositata, benedixerunt omnes & laudauerunt communiter Deum. Quidni præ cæteris sanctus Fulgentius fuit illis omnibus maioribus obsequis frequentandus, qui præ cæteris (vt superiori Annalium tomo dictum est) steterat aduersus Vuandalorum regé persecutorem intrepidus, dictis scriptisq; in medium ipsius vrbis Carthaginensis Principem exagitans Ariana-

e Matt. 21.

num;

num? sed ille suis meritis de victoria adepta triumphus.

Pergit vero auctor:

*Tum beatus Fulgentius per omnes vices civitatis Carthaginensis, vicinorque transibat, mansiones & vicatim demonstrabatur, ut, vbicunque transibat, mansiones & vicatim demonstrabatur, ut, vbicunque transibat, mansiones & vicatim demonstrabatur, ut, vbicun

a Iocn. 1.
b Procop. de bello Persic. lib. 1.

XXI. DE CONATV REGIS PERSARVM CONTRA IBEROS.

stum locem a veram omnem hominem Humanitatem aduenerit:

Procopius b de Lazis atque eorum confinibus Iberis texens historiam, hæc de bello à Persarum Rege hoc tẽpore excitato habet: Cabades autem quamvis maxime in finis Christianorum excurrere optaret: nullo modo potuit, casu, quem iam referam, superueniente. Iberi, qui Asiam incolunt, prope Caspias habitant portas ad Boream pertinentes: ipsisque sinistrorsum terra Lazorum, dextrorsum autem ad Orientem Persarum gentes sunt. Is igitur populus Christianus est, digna atque fidei prater omnes, quas sciamus, obseruat: subditi Regi Persarum sunt. Hos Cabades ad fidem deserendam compellere conatus. Regi eorum Gurgeni cum alia mandauit ex suorum sententia confuturadine, tum mortuos terra minime condendos, sed ambubaiis canibusque Persarum more proijcerent. Quapropter Gurgenes ad Iustinum Imperatorem confugit, eius implorando fidem, ne Iberos à Persis Romani perdituri sinant. Ille vero alacriter se suscepta. Probum Anastasii Principis sororis filium virum Patricium ad Bosphorum misit, vt Hunnorum exercitum ad prastandum auxilium Iberis induceret. Est enim Bosphorus ciuitas maxima sinistrorsum Euxinum pontum nauigantibus, hoc Chersonesum tendentium viginti distans, in quorum medio Hunni cuncta possident. Bosphoritæ iam dudum liberi incolunt, ac Iustino nupte sese commisere. quomodo autem Iustinus Imperator his gentes à Persis defendere curauerit, idem Procopius pluribus narrat. Sed hæc nobis satis ad intelligendum omnia dextere cessisse Principi orthodoxo, cuius se fidei externi populi committerent, & fidem Christianam ab eodem Gentiles quærerent, quem sciebant Deo esse fidelem.

XXII. DE HOMERITIS IN CHRISTVM CREDENTIBVS.

Iam vero ex Iberis atque Lazis ad Homeritas peregrinans ducatur oratio: penes quos à temporibus Constantij Augusti coalescere Ecclesia cœpit, vt suo loco pluribus dictum est. quorum si quis antiquiora tempora repetat, eos ipsos esse repetiet, ex quibus Regina Saba progressa est audire sapientiam Salomonis; ex iis etiam sub primordiis nascentis Christi Ecclesiæ venisse eunuchum Candacis Reginæ Æthiopum in Iudæam venerari templum, & rediisse effectum iam ipsum Christi templum per sacrum baptisma. Quorum populorum etsi cætera obscura, clarissima tamen sunt & cœlesti luce micantia, quæ apud eos ab hoc anno quinto Iustini Imperatoris illic cœpta sunt agi, & quo modo à Iudæis ibidem dominantibus Ecclesia illa dire vexari cœpit, & in ea persecutione complures coronam sunt consecuti martyrii, ab auctore quidem integerrimæ fidei, eiusque temporis scriptis prodita, sed postea alterius nomine edita, nempe Metaphrastis, qui in his nullam præterea nauauit operam, quam vt exscriberet, & in tomum à se collectum vitarum Sanctorum inferret. Astipulantur absque dubitatione rerum gestarum certæ veritati Græci auctores Zonaras, Cedrenus, Nicephorus, atque alii. Illustretur igitur, sicut & cæteri, præsens tomus nobili purpura tincta sanguine martyrum; & preciosiora includat dona, quam illa, quæ attulit Regina Saba ad Salomonem. Narratio fructuosa eo accedat gratior, quo veritati intelliges in omnibus consentire. Demoremur in his libenter, & videamus vno eodemque coalescere vbique Spiritu sanctam Ecclesiam, & sicuti vna viuunt anima omnia vnius corporis membra, ita vnum eumdemque Deum vnius corporis membra, ita vnum eumdemque Deum se omnia in omnibus solitum exhibere. Erit plane, vt horum egregie factorum inspecta pulchritudine, quis iure deploret, quæ præteritis temporibus in eadem Ecclesia memoria digna facta creduntur vel silentio prætermissa, vel iniuria temporum perdita. Sed ipsam hic referre historiam aggrediamur, quæ sic se habet c:

c Apud Sur. ad 24. Octob. to. 5.

XXIII. ELESBAAN CHRISTIANVS REX ÆTHIOPVM DVNAAN HEBRÆVS HOMERITARVM REX INIMICISSIMVS CHRISTIANORVM.

Insuabat iam quartus annus, ex quo Iustinus acceperat sceptra Romani imperij, quo quidem tempore imperabat etiam Æthiopibus Elesbaan, vir qui propter pietatem & iustitiam apud omnes maximum nomen fuit consecutus, in ciuitate autem Auxume Regiam construxerat. Deinde tenebat Arabiam Felicem, quæ olim quidem Saba, nunc autem vocatur Homeritia, Dunaan Hebræus, vir impius & Christianorum generis inimicissimus; qui etiam omnes qui erant in sua potestate, habebat circumcisos, partim quidem Iudaicam sequentes superstitionem, partim autem plane Gentiles Solis & Lunæ sacrificantes & dæmonibus, quos etiam more gentis honorabant sanis & columnis. Porro autem ab Elesbaan odio habebatur Hebræus; quod omnibus fere, qui sunt sub cœlo Christum Deum prædicantibus & verum Dei Filium, & nolis factum carne similem, ipse cœlum vilipendens insidiabatur hæc omnia, velans & adumbrans suorum maiorum scelus, quod in cruce admiserant: adeo vt Rex pius sæpe cum eo bello congressus, vt fuerit atq; fugarit, & tributum pendere coegerit.

XXIV.

Verum ille quidem non stans pactis conuentis, insurrexit contra Regem Elesbaan: Elesbaan autem eum rursus valido adorsus exercitu, fortiter expugnauit & in fugam conuertit. Denique ad illum capiendum relicto exercitu, in suam redigit ditionem. Interim non poterat Hebræus quiescere: sed vt accepta clade deleret ignominiam, cum suos collegisset, & eos, qui erant in præsidio, mouasset, omnes bello perdidit; & insuper omnes, qui inuenebantur Christum esse Deum confitentes, citra vllam interim misericordiam. Nullus autem fuit ex iis, qui erant sub ipso Christiano, qui se non huic impio edicto submiserit, illum animi reformidans minitam deditionem quidem facientes, verum ne quaquam impietatem sectantes, sed pro fide Christiana tuenda mortem oppetentes, vt quæ paulo inferius dicentur, ostendunt. Sed pergit auctor:

XXV. NAGRAN CIVITAS CHRISTIANAM SVSCIPIT FIDEM.

Quadam tamen ciuitas frequens populo sita in Homeritide, quæ vocatur Nagran, cum iam longo ab hinc tempore venisset ad agnitionem veritatis, & pietatem suscepisset, tempore ex quo Constantius Magni Constantini filius ad Sabeos, qui nunc vocantur Homeritæ, atti vero sunt ex Cattura Abrahæ, misit legatos: & Rege illius gentis muneribus sibi conciliato ædificauit hac in ciuitate ecclesiam: & quendam virum pium, qui ad vitam declinabat monasticam, & moribus & actionibus virtutibus erat magnum, atque adeo omnibus sui temporis superior, misit, vt præesset iis, qui ad veram accesserant religionem. Quo quidem tempore, Iudæis resistentibus, & barbaro suadentibus, ne tam facile Bosphitem admitterent in ciuitatem, neq; circa res diuinas aliquid innouarent, nisi prius vir religiosus aliquod signum ostenderet (quomodo solent isti petere, vt qui sint increduli) quod quidem si præstiterit, tunc ei concederes ingressum in ciuitatem.

XXVI. d Mar. 16.

Ille diuinis fretus promissis, quod signa d sequerentur eos, qui crediderint, animi citra vllam dubitationem, & eorum, quæ petebantur, miraculorum magnam ostendit operationem. Ab eo autem tempore ciuitas Dominicum pure colens, & Orthodoxa quinorum Patrum sequens dogmata perseuerabat, si quid erat mali, spellere & alienam effugere religionem, adeo vt ne inuenet quidem eam ad aures peruenire. Inuidens ergo malignus, totum (quantum erat) subiens Hebræum, eum armat aduersus quietem, partim quidem opinans fore, vt id esset molestum pro Regi Æthiopum, partim autem eo spectans, vt in Christum suam exples et insaniam, & genus Christianorum omnino euerteret.

XXVII. DVNAAN OBSIDET NAGRAN CIVITATEM.

Itaque venit validum ducens exercitum: & cum circumcirca esset castrametatus, vallaque & fossa omnia circumdedisset, obsedit Nagran, minitans se illam expugnaturum, & omnes qui in ipsa erant interempturum, nisi cruce Domini à cinibus in ipsa posita, quam execrationis signum (proh dolor!) stultus vocabat, ad nihilum redacta, deinde Christum quoque negassent, qui fuerat in eis suspensus. Vides vbique gentium in vniuersa Ecclesia laudabilem illum semper viguisse motem, vt cruces à fidelibus colendæ in sublimi loco cunctis perspicuæ ponerentur? Sed pergit auctor: Quod quidem eo consilio faciebat, vt cum eos illo, quod inde remouebat præsidio nudasset, hoc tam valido destitutos auxilio inuaderet. Quidam ergo execrandi illum Regis satellites in orbem obeuntes ciuitatem, eadem vociferabantur: Et si parerent quidem, dicebant fore, vt dona & honores consequerentur: sin autem non parerent, & Galilæo animum adiberent, pro mortis hoc inducentes mulctarum principatum, igni & gladio traderentur. Porro autem ipso quoque Dunaan execranda & audax lingua hæc falsa quædam addebat, & iactanter dicebat: Nullam potuit Iesus opem ferre Christianis in mea potestate constitutis, quos omnes & ipsos illorum sacerdotes & monachos gladio

& igne

& ligna prius consumpsit, ne patiens quidem sacra illorum tem-
pla: & nunc maximo cultu exercitus, nempe centum viginti
mille: & nunc maximo cultu exercitus, nempe centum viginti
mille hominum, ad vos venit aut omnino persuasurus, aut per-
dituros.

Cives autem: Fidem, inquiunt, ô Rex, te linguae multum
indulgere & a tribunis imbecillitatem ei, qui est filius Dei,
dicere: quem ipse quoque aliquando in Deum
dicere: quem ipse quoque aliquando in Deum
mutare hominum & infantem prius esse linguam, quae homi-
num hominum & infantem prius esse linguam, quae homi-
num multa perdidit, & cum quanto dedecore recesserit, patri
sua, qui nolunt. Quod autem nos accusas, quod multorum
sua, qui nolunt. Quod autem nos accusas, quod multorum
principum & malos dies indicamus: nos qui multis abhinc
principum & malos dies indicamus: nos qui multis abhinc
annis tamquam brevitatem à malitiis veram accepimus
annis tamquam brevitatem à malitiis veram accepimus
dicitur, vel monarchia in arcam adducimus divinitatem,
dicitur, vel monarchia in arcam adducimus divinitatem,
subjicimus, vel monarchia in arcam adducimus multorum principa-
subjicimus, vel monarchia in arcam adducimus multorum principa-
tus divinitatis personarum adducimus multorum principa-
tus divinitatis personarum adducimus multorum principa-
tus divinitatis personarum

XXXVIII. FEMINÆ CHRISTIANÆ IVRENTVR OCCIDI.

XXXIIX. LAVDABILIS CONTENTIO INTER FEMINAS.

XXXIX. VIDVA NOBILIS TENTATVR A TYRANNO.

XXXX. QVÆ IN TYRANNVM SAN

vorium, & parentum & facultatum & ipsius quoq; patriæ eas terrens amissione. Illæ autem dicebant: Omnibus ô Rex, quæ à te offeruntur, siue ea sint bona, siue aliter se habeant, lubenter hodie renuntiantes, quæ à maledicto incessitur, Christi crucem extollimus; & qui in ipsa nostram procurant salutem, Christum sequimur. Esset enim à ratione alienum & nimis assumentum, ex nobis quidem alias quæ cum talibus viris cohabitarunt, qui mortem propter Christum elegerunt, alias autem, quæ virginitatem exercent, vt quæ Christo sint desponsæ, non esse animo masculo, & vestram nam plane inconsiderata non nostro sustinere corpore.

Rex autem: O fœminæ, inquit, possum vos merito magnæ accusare stultitiæ, quod hominum plani & præsigiatorii, & qui violenta morte perijt gratiam elegitis, & voluptatibus præsentibus fretum, cum incertus est exitus præferre statuistis. Quidam autem ex acrioribus matrium & monachis non ferentes Christi contumelias, vsæ sunt in Regem verbis asperioribus, eum ipsum, quem maledicto incesserat, Christum vocantes ad vltionem. Quod quidem egre ferens Hebræus, in eam communiter pronuntiat sententiam, vt gladio feriantur. Licebat ergo videre mulieres sanctas trahi crinibus, & sic duci ad supplicium, vel potius ferri promptu & alacriloq; pedibus, & suæ mortem propter Christum.

Magna vero erat & præclara inter eas contentio. Monachæ enim virgines nequaquam concedebant primas partes iis, quæ erant iuncta matrimonio; Recordemini, dicentes, quod primi vobis fuimus propositæ & in templorum ingressu, & in sacramentorum participatione & in statione, & in sessione: & ideo oportet nos, quoque nos ante vos & vestros maritos consequi martyrium. Martyrum autem vxores, quæ iam etiam vocabantur matres, nequaquam ferebant in præsentia habere secundas partes. Infantes quoque habentes matres prætereuntibus, & ipsi quoque carnifices pronocabant ad mortem: ferebant enim ad illas quod, pueros fuisse Christo propter ipsum sacras oblatas vltimas. Sic beata illa mortem præripientes iis, qui videbant, magnam asserebant lamentationem: adeo vt Rex crudelissimus cum admiratione talem vocem emiserit: Qualem omnibus fere hominibus erroremimisit Galilæus! vt qui vel ipsam mortem contemnere persuaserit, & pro illo perdere suas animas & corpora.

Interim autem quædam quoque fœminæ, quæ duas filias habebat, & primas partes inter eas, quæ erant in ciuitate, obtinebat, longe que præstabat alius genere, dignitate gloria, & pulchritudine, atque in iuuenili ætate adhuc vidua relicta fuerat, insectatur tyrannum. Ille autem statim iubet suos ministros, vt eam ad se adducant cum honore & reuerentia. & ei essent commodum adiutum. Illa vero cum sic hoc modo adduceretur, egre ferebat tamen se ab aliarum mulierum abesse martyrio. Tertio autem die post ipsius nem cum honore ad Regem adducit ut cum filiabus. Ille vero placide eam intuens: Fama, inquit, annunciat te esse modestam ornatam, & prudentem; quinetiam ipsi vultus & affectus ferunt in qua dicuntur, testimonium; præterea autem vulgo fertur, te quoque esse genere claram & abundare diuitiis, & tibi non deesse splendorem. Ne ergo quomodo stulta, quas ego perdidi, sustineas ipsa quoque Deum dicere eum, qui fuit crucifixus, fuit autem homo vinax & vini potator, amicusque publicanorum & peccatorum, & nec patrim fuit contentus legibus: sed tua nobilitas faciens conuenientia, renuncia quidem Nazareno, & velis nobiscum sentire, & simul cum Regina versari in Regia: sic enim vnus dimittes liberum, & liberata a malis, quæ ministrat ex viduitate, magis poterit alis opem ferre. Venit enim ad eos fama, ipsæ autem res quoque testantur, quod cum magnas haberes diuitias, & plurimas facultates acceperis à maioribus, & sint multi, qui tibi seruiant, pudori tamen & virtuti omnibus postposita in nullum alterum viri ne in conspectum quidem venisti, nisi eum, qui fuit tibi legitimo conuinctus matrimonio. Ne nunc ergo, ne nunc (hoc ergo tibi consilio) pulchritudinem tuam & iuuentutem & filiarum virginitatem liberum manibus tradideris, quæ magna contumelia afficiunt, quam putant: sed desistens Crucifixo gloriam tribuere, & nostris cedens legibus, & tibi & liberis prospice, quæ sunt vtilia.

Beata autem illa apposite & erudite respondens: Cum enim inquit, ô Rex, quem oporteret honorare, & qui tibi dedit potentiam, & hanc purpuram, & hoc diadema, immo vero ipsam quoque essentiam & vitam, tamquam Dei Filium & Deum ingrato animo contemptum audaci lingua inimicias, non times ne fulmen deicilum te comburat: & me honorare velis. Vestrum ego honorem summam duco ignominiam. Cessa gladium in te ipsum impellere. Absit autem, vt ego à tali laude lingua, quæ se armauit contra Deum. Neque eo procedam amentia, vt versor cum iis, qui Deo sint adeo inimici, & in peccatorum habitem tabernaculis.

Cum Rex hæc audisset, ira corde accensus, asperit ad eos, qui aderant, & cum dixisset: Quam impudenter in nos egit hæc execranda mulierculæ: iubet eius capiti auferri tegumentum & eius filiarum: & sic eas nudo capite & promissa coma in castra duci per ignominiam. Ego edens ergo generosa mulier, cum vidisset magnam fœminarum multitudinem flentem & eulantem, quod tali nobilitas afficeretur contumelia: illa ces seuere & magnifice intuens: Sco, inquit, ô amice, quod propter nos dolorem accipis, partim quidem fortasse propter natiua cognationem, partim autem, quod indigna ac pudenda videas pati cum filiabus. Sed ne doleatis. Nos enim non ideo neq; aueritimus Creatorem cœli & terræ: neque quæ sunt ad tempus æternis præmiseritimus. Nam mihi quidem à maioribus per successionem pietas & vera religio, & à Christo denominari, & cum nosse Deum, tradita fuerunt in hæreditatem, non mihi autem soli, sed vniuersæ quoque meæ cognationi. Propter quem ego amplexa continuitam, viduitatem præ tuli matrimonio; & ex facultatibus, quas habebam, plurimum distribui pauperibus. Sunt vero ad hoc mihi magna diuitiæ in auro & argento, & magna multitudo seruorum: nolui autem vt multa alia moliretur solent, ad alium maritum intuerti, etiamsi cum multis casibus & calamitatibus quæ viduis euenire consueuerunt, sæpe sum colluctata, quod quidem vel solum fuisset ad mollem adhuc & tenerum animum incitandum ad secundas nupcias, & fortasse nullus meam damnasset iniuriam; quæ ipsum ad hoc habebat patronum diuinum Apostolum a:

a 1. Tim. 5.

Sed hæc omnia parui faciens, in hoc solum animum intendo, vt cum Christo sim vna cum sanctis, quæ præ offerunt, martyribus & martyribus. Ego vobis iam secundo apparet. Nam prius in matrimonio sponsi qui erat ad tempus, nunc vero in nuptiis immortalis & alienis ab interitu, ad quem festino, & cui immaculatam seruaui continentiam, me videtis. Filias quoque ipsi studeo desponsare, vt quæ earum hucusque integram ad hoc virginitatem conseruauerim. Hæc mihi plenus est animus voluptate & bona spe. Rogo vos igitur, vt mihi potius congratulemini, neque tam abiectio animo lamentemini, & mihi transmutetis festum in tristitiam.

Porro autem vobis quoque consuluerim, vt vos vndique munietis & magnam adhibeatis cautionem, ne vobis non aduersentibus, auferat fidei thesaurum, qui est callidus suffur ut artifex; & maximum hoc vobis damnum afferat, quod pertingat vsque ad ipsam animam. Ipse vero quæcunque hic estis mulieres (Gentiles & Hebrææ multæ enim, vt video, hic adestis ad spectaculum) vos quoque deposito, Gentiles quidem, longis salutis & nugis, & diis, qui sunt solo nomine; Hebrææ autem, vmbra, tandem & figuris & ænigmatibus, disite veritatem; & obedientes ad Verbum & Deum, qui est vnus Trinitatis, per eius nostrum illuminemini, & diuina baptismata regenerationem: neq; sis sinul peccatis in vestris impietatibus.

Cum martyr hæc & alia plura dicens mulieribus, quidam ex iis qui cum Rege sentiebant, illi hæc renuntiarunt, & quod pertuerit et multitudinem. Rex, itaque, earum accersita, similes manuetudinem: Magna, inquit, vsus sum in te patientia, hoc consulo, & non inconsiderate faciens propter benignitatem vt fratta lacrymis, quæ propter te funduntur & propter filias, nobis parcas. Illæ autem: Quis me, inquit, ô Rex, si tibi parueritis, liberabit ab igne, qui non potest extingui? Sic dixit, & ualum statim intuens: Absit, inquit, ô Rex immortalis, vt te negem, qui es solus vnigenitus Dei Filius, & credam vire, qui te habuit contemptui, & nos decepit perinuto.

Non ferens itaque Hebræa libertatem loquendi generosæ fœmina sed deposita sæna & ablata fictione, torueque eam & furiose intuens: Audacissima, inquit, mulier, ego tibi iam carnes discerpam ac dilacerabo, & intestina contrellabo: & si quid ex iis fuerit reliquum, id apponam deuorandum canibus. Videbo autem, quisnam tesis è meu manibus eripiuerit, etiam

CTA VIDVA.

XLI. QVID AD SVAS CONCIVES CHRISTIANA NAVIDVA.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

tamen in auxilio expectas fore, vt det tibi auxilium Nazarenus, tamen in auxilio expectas fore, vt det tibi auxilium Nazarenus, tyrannorum exercendi tyrannidem furem prima filiarum martyrum, tyrannorum exercendi tyrannidem furem prima filiarum martyrum, animum iam agens dandominum, tyrannorum oculos consputa-animum iam agens dandominum, tyrannorum oculos consputa-bat. Qui autem circumstabant, non zelum, & id, quod iure fa-bat. Qui autem circumstabant, non zelum, & id, quod iure fa-cere videbantur: sed tempori servientes, ipsam & sororem tu-cere videbantur: sed tempori servientes, ipsam & sororem tu-tari studebant, laudantes, & cum ex defluente sanguine madidus pla-tari studebant, laudantes, & cum ex defluente sanguine madidus pla-nus fuit, conflabant: & cum ex defluente sanguine madidus pla-nus fuit, conflabant: & cum ex defluente sanguine madidus pla-nus fuit, conflabant:

cum terra deveret. Si quid autem ex mea cognatione aut familiaritate desiderio bonorum proficiunt, te relicto Creatore, sequatur hunc Regem interitui obnoxium & mortum, nec ei detur, ô Rex Christe, ô crucis, quæ videntur iucunda & delectabilia, & tradatur in quæ sunt illic, tormenta.

LIV. Hæc dixit; & flatim mulcitando cæsidas effundens lacrymas: Esto bono animo, consolamini: Nemo enim te deseret: nam tui (vt vides) desiderio omnes vel ante te mori properamus, & præripere hunc beatum finem & desideratissimum. Ille autem ad hæc: Ego ait omnibus, ego vos omnes præcedam, & ero vobis in Deo certus vie dux. Vt voi mihi primus concedistis in omnibus; ita mihi concedite, vt primus ad Christum ædam. Verum enumero boi vobis vltimum do mandatum: si qui meorum filiorum, aut eorum, qui gente ad me attinent, relictus fuerit permanens in hoc puero cultu Christianorum, sit hæres mearum facultatum. Porro autem tres illæ ex eis, quæ mihi restant, possessiones pulcherrimas volo tribui Catholicæ ecclesiæ, quæ est adificanda, quas etiam iam conjecero. ista ipse omnia prænoscens ventura, divino afflatus Spiritu, inter Patriarchatum antiquorum, est prælocutus martyrii candidatus Arethas. Subdit auctor.

LV. Hæc cum dixisset, & populo benedixisset, & Sit tibi gloria, ô Domine, propter omnia, suiinuxisset; conversus dicit Regi: Laudo te, ô Rex, quod vsque in patientia, & non confuderis, aut interruperis meam orationem, vt mos fuit olim Regibus. Quoniam ergo nostis nostrum sanctum & institutum, nempe quod hæc iuvare potest, vt Christi cultu relicto, nos tibi assentiamur: fac quod superest, tempus non terens diutius. Cum sciret ergo Rex mentem eorum esse omnino abolem, nec fieri possse, vt eos ad suam traduciat sententiam, iussit eos duci ad quemdam torrentem, qui vocatur Oitas, & ipsi illic amputari capita.

SENTENTIA IMARETHAM ET SOCIOS.

LVI. Ad quem cum venissent, & se prompto & alacri animo ad preces convertissent: Domine, Domine a, dixerunt, virtus salutis nostræ, obumbrasti super caput nostrum in die belli. Nunc quoque deduc nos in viam æternam: quoniam nihil ex omnibus nobis plurio fuit, quam tui dilectio, non patria, non genus, non divitiæ; sed omnia propter te perdidimus, etiam ipsam vitam, & tamquam occisionis b oves summo reputati. Et nunc te supplices rogamus, fiat vitis sanguinis c servorum tuorum, qui fuerit effusus: extolle manus tuas super istarum superbiam. Suscipe ac defende illorum filios, qui pro te moriuntur. Corroborà civitatem, quæ gloriatur tuo pretioso sanguine & cruce & passionibus. Vides quemadmodum eam tui efficiunt mimici: attrivderunt eius ornamentum: profanaverunt sanctuarium tuum, templum sanctum tuum exusserunt; quod tibi placeat, vt rursus extollatur & roboretur: donec sceptra Regum Christianorum.

a Psal. 139.
b Psal. 43.
c Psal. 49.

hæc & alia illi precati, singulum singuli obtulerunt, primusque omnium coronam martyrii Arethas est consecutus. Subdit vero auctor hæc de admirando fœminæ Christianæ certamine:

LVII. MIRA LIBERTAS FEMINÆ CHRISTIANÆ.

Quadam autem mulier habens puerum prætercurrentem non plus, quam quinque annos natum, cum videret ea, quæ fiebant, & ad similem ascensa esset emulationem, citissime accurrens, cum ipsa quoque accepisset martyrium sanguinem, se illo vnxit & Filium. Deinde ipsum Regem indificabatur, eum vocans tyrannum, & quam maxima potest voce dicens, Exit Herodorum Regi sicut Pharaoni. Illum vero satellites, ut, quæ dicebantur, auditi comprehensam flatim mulierem ducunt ad ipsum Regem, & maledicta, quibus ipsum acerbe appetebat, renunciant cum magna accensione. Ille autem cum nec ei fecisset dicendi potestatem, nec eam quidem interrogasset, eam condemnat, vt igne moreretur.

LVIII. PUERI CHRISTIANI SUPRA ÆTATEM CONSILIUM.

Statim ergo fuit congregata materia, & ignis et subtilium, & flammes se in altum suffulit, sulphure, pice, & sarmentis nutrita: hæc enim fuit allegata multos, & eam incitamentis nutrita: hæc enim fuit allegata multos, & eam incitamentis nutrita: hæc enim fuit allegata multos, & eam incitam

de eorum ipsius filio splendore in Oriente & Occidente
vnitorie Ecclesiæ eloquentibus: non enim eos Homeri-
tæ vel Æthiopes tantummodo coluerunt, sed & Græci
omnes, pariterque Latini, qui diuersis licet diebus, so-
lemnem abinde illum martyrum annis singulis certa-
tionis publice in Ecclesia ex sacris tabulis legunt. Tanto
ergo Quintilium Occidentalium; conlenii celebra-
tio Syrorum metaerunt, qui licet in remotis adeq; regio-
nibus pulsi sint, vnius tamen corporis, Catholicæ nimi-
rum Ecclesiæ salute fidei proximæ capiti membra erant.
At quid post hæc perfidus apostata egerit, audi: sed prius
quæ iocidente in cœlo prodigia ad incutiendum terro-
rem mihi barbaro accipe.

*Euenerunt autem Hebræis apparuit ignis aliquot diebus to-
tis impiis autem, qui ipsum Dunaan & eius terrebat ex-
ercitum, & vnicuiusque prælebat Dei iram aduersus impios.
Vnde ipsi quoque desuper, qui erat per sella plaga, pluit in ter-
ram. Tot ne, sic quidem potuit corrigi sceleratus, neque flecti
potuit manus Dei. Tanto autem furore erat accensus adver-
sus Christianos, vt ordine ad Regem Persarum miserit legationem,
vt rogauerit, vt ipse quoque faceret similia; & omnes, qui in
sua fuerit ditione inuenirentur, Christianos perdere funditus, vel
ut, inquam, solum habere propitium, & illo patrem (sicut ille
vociferatur) ipsi Deum Hebræorum. Scripsit etiam ad Alamun-
darum Deum Sarracenorum, qui erant sub Persis, promittens
ei dationem pecuniæ, si moueret persecutionem aduersus
Christianos qui sunt ei subiecti. Sed ille quidem adeo erat infestus
Christiano & fidelis. Hæc autem de Alamundaro
cum audis, memoria repete sub Anastasio Imperatore
Ioannem esse dictum eiusdem nominis Regem Sarace-
norum ad fidem Christianam conuersum baptizatum
esse: hunc vero alium ab illo fuisse, dicendum videtur:
regum Sarracenorum alii erant Romano Imperatori
obtemperantes, alii hostes, vt quæ dicentur, ostendunt.
Sed prosequamur reliqua:*

*Iubet autem neque quem assumit implere suas partes in
ea, pro seipso, sed ipsum enim imperator, cum sit ei visum esset,
hortatur et Alamundarum, vt fœdera pacis iniret cum Sarraceno
Ioannemque relegabilem, et missus est Abrahamius, vir pius
& pudicus, qui hæc egerit legatione. Adeuntes autem illic
quoque a Rege Persarum, tum alii quidem, tum sacrum quoque
præsulem, qui pro Christiana Orthodoxia, qui in Persidis e-
rant, adeuntes autem Solus quoque Episcopus Nestorianorum cum
quibusdam alius, partim quidem pro Hebræis fungens legatione,
partim vero vitam mutuare Orthodoxi, & disputare aduersus
illa dogmata.*

*Cum autem ea omnia dictis hæc ipsa leperentur litteras Regis Ho-
norarius, & Solus adiuuantes sæpe eius, qui scripserat, & di-
cens Christum, solum esse hominem, & non Deum: Quomodo
vnus mortuus, qui nascitur ex muliere, & componitur ex eo, qui
est in sua sanguine, & incubitus fœtis, & paulatim accipit in
crementum deinde etiam lactatur & fletit, & tandem ad crucem
ascendit, & mortuus, Deus esse dicitur, vt citra rationem Abraha-
mia videtur & Iacob! Hæc cum audiuerunt, q. vnus qui non
solum dictus Deum esse contumelia, fissis suis vestibus, eos
vocant hæreticos, & magno animo eos expellebant ab Ecclesia
Catholica, Nestorium eorum magistrum damnantes, vt qui ta-
lia sum esset Christo: dum de fusium etiam persequebantur eo-
que pertinebant ad diuin, cum suscepta dissertationem; ipse-
que Orthodoxi doctorum Apostolorum & Patrum sequen-
tes dogmata, Deum perfectum & hominem perfectum confite-
bantur Christum, in duabus hypostasibus naturis conuenientes ei-
ra confusionem. Atque cum sic quidem Solus a scopo excidisset,
mortuus (vt dictur) mansuetus est tempore, & sic vana spe est
delusus.*

*Abrahamus autem ipse quoque fœdere inito cum Alamun-
daro, sicutque sunt in Persidem reuertente, redit & ipse,
ac pauca exposuit Iustino Imperatori, & præsertim quæ à
Rege Homeritarum scripta & scripta sunt contra Christianos. V-
bi autem sua nota scripsit ad Asterium Alexandriæ Episcopum,
ut mouerit Regem Æthiopum ad mouendum arma aduersus
Homeritas: etiam quoque ipsi Regi Æthiopum per litteras
mandauit, eumque docuit, quemadmodum deleuisset Hebræos
omnes Christianos, qui erant in sua potestate, & quemadmo-
dum Nogran ciuitatem populo frequentissimam fecisset inhabi-
tatam omnibus puberibus, partim quidem interfectis, partim
autem redactis in seruitutem: quod Regem etiam Persarum &
Alamundarum idem ille incitasset, vt facerent similia: posse te-
mum aduenit fore, nisi ipse exurgeret in vltionem, vt Deus è ve-
stigio ei transaceretur. Et hæc quidem Imperator Iustinus. Ipse quo-
que Patriarcha Alexandrinus, posteaquam cum monachis Orthe-
doxis, qui erant in Nitria & Scete, multas Deo fudit supplicatio-
nes, Regi illis ea significauit, quæ pro videbantur Iustino.* At de
his modo hactenus: quæ autem ibidem habentur de
bello à Rege Æthiopum aduersus Dunaan suscepto, & insigni victoria à Deo obtenta, quoniam ea omnia anno sequenti contigisse narrantur, suo loco de iis dicturi sumus.

IESV CHRISTI
Annus 523.

HORMISDÆ PAP. IVSTINI IMP. 6.
ANNUS 10. THEODORICI REG. 31.

QVingentesimus vigesimus tertius Redemptoris annus vno tantum consignatus Consule Maximo reperitur, quem Roma dedit, & (vt testatur Marcellinus) sine collega: errore autem ab aliquo coniungi Maximo collegam Olybrium, infertus dicemus. Porro qui fuit Maximus creatus in Occidente, æmulus gloriæ Iustiniani Consulis in Oriente, & ipse sumptuosa, vt ille anteannum superiorem) exhibuit in suo Consulatu munera; quæ tamen sordida reddidit, dum præmia consueta certantibus & muneratis persoluere detrectauit: cuius rei causa ab illis Theodorico Regi oblati sunt aduersus eum querelarum libelli: qui re indignate commotus, ad eumdem Maximum Consulem epistolam dedit, cuius est exordium: *Si Consulatum munificentiam prouocant, &c.* vbi plurima in detestationem eiusmodi cruentorum spectaculorum, cum certamen inter eos bestiis, habet: quæ tamen ex prauia inolita consuetudine iisdem necessaria vita sunt. nam auci, quid idem Theodoricus in fine epistolæ dicat:

Sed vos, quibus necesse est talia populo exhibere, largitate manus fundite præmia, & hoc miseri faciatis esse votiua. Alioqui violenta compulsio est, solemnia dona subtrahere, & mortes detestabiles imperare. Et ideo quicquid in longæua consuetudine antiqua liberalitate peruenit, sine aliqua dilatione concedite supplicanti: quia homicidij reatus est, alio esse tenacem, quos edatio vestra inuitauit ad mortem. Heu mundi error dolendus! Si esset vilus equitatis intuitus, tantæ diuitiæ pro vita mortalium debe rent dari, quantæ in morte hominum videntur effundi. hæc Rex barbarus, & alia plura sapientius in odium huiusce modi Romanorum spectaculorum: vt non adeo mirum sit ipsum humanioribus compositum moribus summa pace atque felicitate in hanc diem regnum ad tricennalia propagasse. Ita plane, quamdiu æquitati studens, & de Ecclesia Romana bene mereri solicitus, eiusdem libertati atque securitati prospexit, omnia ipsi cessere dextera: cum vero aduersus Petrum insanientem certamen iniit, & inuitentem super eam Romanum Pontificem lacessiuit (o miraculum!) protinus pessum iuit, atque confractus periit. Iam vero narrationem rerum Ecclesiasticarum anni hujus aggrediamur.

Hoc itaq; anno, octauo Idus Augusti, Hormisda Papa cum sedisset annos nouem & dies decem, perfunctus quam honestissime munere Pontificio, ex hac vita migrauit, desiderium sui relinquēs bonis omnibus, vtpote qui inter immensos sæculi fluctus tempore imp. Anastasij Imperatoris Ecclesiam regens, clauumque regiminis summa constantia moderatus, latentis vitauit scopula hæreticorum, vndasq; humanæ potentiæ medium findens & calcans, ad optatum pacis portum Ecclesiæ nauim sub Iustino Imp. perduxit: præscribentique iura Principibus, docuit, parere debere in his, quæ sunt ad Deum sacerdotibus Reges, non Principibus sacerdotes. Gaudent, exultant, gloriantur q; tanto Pontifice nobiles

I. CONSVLATVS MAXIMI.

A apud Cassiodor. Var. lib. 5. epist. 42.

II. VENATIONES FERARVM IN THEATRO DEFERTAPIGIS.

III. OBITVS HORMISDÆ PAPÆ.